

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ МІЛІЦІЇ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ПРОТИПРАВНІЙ ПОВЕДІНЦІ НЕПОВНОЛІТНІХ

У статті викладені деякі психологічні особливості професійної діяльності працівників кримінальної міліції у справах дітей (КМСД) та дільничних інспекторів міліції (ДІМ), які впливають на ефективність запобігання протиправній поведінці неповнолітніх.

Ключові слова: професійне спілкування, поведінка у конфлікті, особистісна активність і відповідальність у міжособистісних стосунках.

В статті изложены результаты исследования психологических особенностей профессиональной деятельности работников криминальной милиции по делам детей (КМДД) и участковых инспекторов милиции (УИМ), которые влияют на эффективность предупреждения противоправного поведения несовершеннолетних.

Ключевые слова: профессиональное общение, поведение в конфликте, личностная активность и ответственность в межличностных отношениях.

Постановка проблеми. Працівники органів внутрішніх справ виконують значний обсяг роботи щодо запобігання протиправній поведінці неповнолітніх. Проте, основні завдання правоохоронної діяльності щодо неповнолітніх виконують працівники кримінальної міліції у справах дітей (КМСД) і дільничні інспектори міліції (ДІМ). Саме на них законодавством покладено обов'язок проведення індивідуальної профілактичної роботи з неповнолітніми, які схильні до протиправної поведінки або вже вчинили правопорушення. Тому, для отримання емпіричних даних про психологічні особливості професійної діяльності працівників міліції щодо запобігання протиправній поведінці неповнолітніх нам необхідно дослідити роботу саме цих категорій правоохоронців. Виходячи з того, що головним елементом психологічної структури професійної діяльності працівників міліції щодо неповнолітніх правопорушників, який забезпечує її продуктивність, нами визначено здійснення професійного психологічного впливу, логіка дослідження вимагала вимірювання його ефективності і пошуку шляхів її підвищення.

Аналіз наукової літератури дозволив нам визначити основні критерії результативності професійного психологічного впливу працівників міліції на неповнолітніх правопорушників. До них відносять конкретні зміни у психологічній структурі особистості в таких її сферах:

потребно-мотиваційній (знання, переконання, ціннісні орієнтації, потяги, бажання);

інтелектуально-пізнавальній (відчуття, сприймання, уявлення, уява, пам'ять, мислення);

емоційно-вольовій (емоції, почуття, настрої, вольові процеси);

комунікативно-поведінковій (характер і особливості спілкування, взаємодії, взаємовідносин, міжособистісного сприймання).

При цьому науковці звертають увагу на низку додаткових чинників, які впливають на оцінку результативності професійного психологічного впливу. Так, результати професійного психологічного впливу можуть бути проміжними і кінцевими. Стосовно впливу працівників міліції на неповнолітніх правопорушників проміжний результат може полягати у встановленні довірчих відносин, а кінцевий у відмові неповнолітнього правопорушника від протиправних форм і способів своєї поведінки. Зазначене свідчить про важливість критерію тривалості професійного психологічного впливу у часі. При цьому слід оцінювати не лише сьогочасні ефекти цілеспрямованого психологічного впливу, але й відстрочені в часі результати, які відносяться до найсильніших і найглибших впливів. Так, згода неповнолітнього правопорушника співпрацювати зі слідчим є короточасним результатом психологічного впливу, при цьому це не означає, що у подальшому він відмовиться від протиправної поведінки. Крім того, результативність психологічного впливу тісним чином пов'язана з рівнем складності умов у яких він здійснюється. Чим складніші умови для здійснення психологічного впливу, тим складніше його здійснювати і тим важче досягти необхідних результатів [1, с. 282 - 286]. Вимірювання результативності психологічного впливу працівників міліції на неповнолітніх правопорушників ускладнюється також наявністю значної кількості інших психологічних впливів, як одно- так і різнонаправлених. На змінах у поведінці неповнолітнього правопорушника

можуть також позначатися психологічний вплив сім'ї, шкільних педагогів, трудового колективу, соціальних працівників, соціальних груп однолітків, членом яких він є, тощо.

За таких умов, об'єктивне оцінювання результативності психологічного впливу працівників міліції шляхом виявлення змін в особистості неповнолітнього правопорушника стає практично неможливим. Тим більше, що жоден з неповнолітніх правопорушників, до яких ми зверталися, не погодився взяти участь у нашому дослідженні. Все це викликало необхідність пошуку альтернативних шляхів оцінки результативності психологічного впливу працівників міліції на неповнолітніх правопорушників.

Адекватним рішенням цієї проблеми ми вважаємо вивчення не результатів психологічного впливу, а особливостей спілкування працівника міліції з неповнолітнім правопорушником. Основою психологічного впливу є встановлення відносин довіри між працівником міліції і неповнолітнім правопорушником. Це дає нам можливість стверджувати, що якщо зазначені умови не виконуються, то відносини довіри у взаємодії не виникають, а це автоматично робить професійний психологічний вплив працівника міліції на неповнолітнього правопорушника не результативним. Таким чином, для того щоб оцінити результативність психологічного впливу працівників міліції на неповнолітніх правопорушників нам необхідно дослідити особливості їх професійного спілкування.

У дослідженні ми врахували те, що з одного боку ставлення працівника міліції до неповнолітнього правопорушника останній сприймає, як ставлення до нього суспільства в цілому. З іншого боку, зміни у суспільних відносинах, які відбуваються у сучасному українському суспільстві, повинні трансформуватися в адекватні зміни в особистості працівників міліції, як провідників цих відносин і у їх ставленні до неповнолітніх правопорушників, як об'єкту своєї професійної діяльності. Обидва ряди стосунків людини - і суспільні, і міжособистісні, розкриваються, реалізуються через спілкування. Спілкування є реалізацією усієї системи стосунків людини. «У нормальних обставинах ставлення людини до оточуючого її предметного світу завжди опосередковане її ставленням до людей, до суспільства» [2, с. 289]. В свою чергу Г. М. Андрєєва вказує на безперечний зв'язок між діяльністю і спілкуванням і неприпустимість їх розриву при аналізі [3].

У нашому дослідженні ми будемо виходити зі структури спілкування яка містить

три взаємозв'язані сторони: комунікативну, інтерактивну і перцептивну [3]. Визнаючи рівнозначність зазначених сторін спілкування ми зосередимося на його перцептивних особливостях. Оскільки людина вступає в спілкування завжди як особистість, оскільки вона сприймається й іншою людиною - партнером по спілкуванню - також як особистість. На основі зовнішньої сторони поведінки ми як би "читаємо" іншу людину, розшифровуємо значення її зовнішніх даних. Враження, які виникають при цьому, відіграють важливу регулятивну роль в процесі спілкування. По-перше, тому, що, пізнаючи іншого, формується і сам індивід, що пізнає. По-друге, тому, що від ступеню точності "прочитання" іншої людини залежить успіх обміну інформацією (комунікативна складова) і організації з нею узгоджених дій (інтерактивна сторона). Крім того, точність перцепції, на нашу думку, виступає на передній план у спілкуванні працівників міліції з неповнолітніми правопорушниками при встановленні відносин довіри.

Мета та завдання дослідження. Метою дослідження було виявлення чинників, що впливають на ефективність професійної діяльності працівників міліції із запобігання протиправної поведінки неповнолітніх. Завдання дослідження полягали у виявленні психологічних особливостей уявлень ДІМ та працівників КМСД про себе, як суб'єкта діяльності, неповнолітніх правопорушників, як її об'єкта, власну комунікативну поведінку у конфліктній ситуації, особистісну активність і відповідальність у міжособистісних стосунках.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Розробленню задуму дослідження сприяло дослідження О. В. Мисенко, яка розглядає процес міжособистісного сприймання як невід'ємну складову професійного спілкування працівників міліції з громадянами в умовах правового регулювання. Психологічні особливості правоохоронної діяльності опосередковують цей процес, що виявляється у формуванні у правоохоронців специфічних характеристик сприймання громадян як об'єкту професійного інтересу. Проведений нею аналіз засвідчив, що професійна діяльність працівників міліції детермінована двома видами взаємодіючих факторів: об'єктивних (вимоги Закону, службових інструкцій, матеріально-технічного забезпечення та ін.), які вимагають профілактики правопорушень та ефективного подолання антисуспільних явищ і суб'єктивних (насамперед, психологічних), що зумовлюють кінцеву ефективність вирішення

працівниками міліції службових завдань в процесі взаємодії з громадянами (мотивація спілкування, емпатія, здатність до подолання складних комунікативних ситуацій тощо). Дослідниця вказує на наявність деструктивних установок працівників міліції у взаємодії з населенням [4].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Наявність у працівника міліції деструктивних установок щодо взаємодії з об'єктом діяльності розглядається нами як чинник, що заважає встановленню відносин довіри з неповнолітнім правопорушником і, як наслідок, зменшує результативність професійного психологічного впливу на нього або взагалі робить його неможливим. Закріплені у законодавстві правові і психологічні особливості неповнолітніх правопорушників, відрізняють цю категорію громадян від інших, що повинно відображатися не лише на рівні нормативних вимог, а й у психіці правоохоронців. Водночас, сприймання працівниками міліції неповнолітніх правопорушників до цього часу повною мірою не досліджувалося.

Виклад основного матеріалу дослідження і отриманих наукових результатів. У дослідженні взяло участь 480 працівників міліції м. Києва, Полтавської та Херсонської областей. У Головному управлінні МВС України у м. Києві проходили службу 240 осіб, з яких 31 - на посадах працівників кримінальної міліції у справах дітей, 209 - на посадах дільничних інспекторів міліції. В управлінні МВС України у Полтавській області у дослідженні взяли участь 122 особи, з яких 23 проходили службу у кримінальній міліції у справах дітей, 99 - на посадах дільничних інспекторів міліції. В управлінні МВС України у Херсонській області у дослідженні взяли участь 118 осіб, з яких 24 проходили службу у кримінальній міліції у справах дітей, 94 - на посадах дільничних інспекторів міліції. Всього було обстежено 78 працівників кримінальної міліції у справах дітей та 402 дільничних інспектори міліції. У дослідженні взяли участь 218 осіб зі стажем служби на посаді до 2 років, 109 - до п'яти років, 85 - до десяти років, 68 - понад 10 років. Серед учасників дослідження жінки становили 11%, чоловіки - 89%.

Результати дослідження комунікативних установок ДІМ і КМСД свідчать, що у обох категорій працівників міліції наявний досить високий рівень схильності до прихованої або відкритої жорстокості щодо неповнолітніх правопорушників. Високий рівень схильності до прихованої агресії у практичній діяльності

може виявлятися через стійку психологічну готовність ворожо сприймати і оцінювати неповнолітніх у професійному спілкуванні, переживати під час спілкування різноманітні негативні суб'єктивні переживання: гнів, відразу, роздратованість, тощо. Водночас, результати досліджень проведених українськими науковцями вказують на те, що агресивні психологічні стани є суттєвим бар'єром у комунікаціях, який значно спотворює як інформацію, що передається, так й інформацію, що приймається [4; 5]. Переживання агресивних станів робить неможливим встановлення емпатійного зв'язку між працівником міліції та неповнолітнім правопорушником. В умовах, коли адекватне сприймання і передавання інформації має вирішальне значення для ефективності психологічного впливу і професійної діяльності працівників міліції щодо неповнолітніх правопорушників в цілому, пошук шляхів зменшення рівня прихованої жорстокості має стати одним з напрямів діяльності психологів міліції. Адже є всі підстави вважати прояви прихованої жорстокості до неповнолітніх правопорушників ознаками професійної деформації. При цьому, той факт, що схильність до «жорстких» дій щодо неповнолітніх правопорушників вкрай рідко переходить до здійснення фізичного впливу на них, не повинен нас заспокоювати. Такі результати, перш за все, зумовлені специфікою правових норм, що визначають проведення правових дій і професійне спілкування працівників міліції з неповнолітніми правопорушниками і викликають потребу у посиленні їх психологічної підготовки до такої взаємодії.

Зацікавленість викликають помітні відмінності у рівнях сформованості комунікативних установок дільничних інспекторів міліції і працівників кримінальної міліції у справах дітей. Так, всі показники ДІМ дещо більше, ніж у працівників КМСД. На нашу думку, причина цих відмінностей полягає у тому, що працівники КМСД через специфічність своєї діяльності, яка передбачає спілкування переважно з неповнолітніми краще розуміють їх психологічні особливості і роль, яку відіграє у їх житті соціальне оточення. Відповідно вони мають і нижчі показники, особливо щодо проявів прихованої і відкритої ворожості. Водночас, слід відзначити, що статистично достовірні відмінності виявлені лише щодо рівнів негативізму у судженнях про інших людей та необґрунтованих узагальнень негативних фактів. При цьому достовірність відмінностей

між установками на приховану і відкриту жорстокість у ставленні до інших людей статистично не підтвержені.

Ми порівняли різномірність індивідуальних показників сформованості комунікативних установок у працівників міліції. Значення F-критерію дозволяють дійти висновку, що вибірка ДІМ суттєво відрізняється від вибірки працівників КМСД за різномірністю показників сформованості комунікативних установок. При цьому варіативність показників ДІМ значно менша, що може свідчити про специфічний негативний вплив умов та змісту їх професійної діяльності на формування комунікативних установок у сприйманні неповнолітніх правопорушників. Водночас, умови та зміст професійної діяльності працівників КМСД впливають на особистість дещо менше. При цьому слід враховувати, що до КМСД приходять працівники з різних структурних підрозділів міліції, з уже сформованими установками, у тому числі комунікативними, і стереотипами психічних реакцій на суб'єкти своєї діяльності (у нашому випадку неповнолітніх правопорушників), які в процесі роботи у КМСД зазнають поступових змін. Саме це й викликає, на нашу думку, більш високі, порівняно з ДІМ показники дисперсії.

Таким чином, у обох категорій працівників міліції наявний високий рівень схильності до прихованої або відкритої жорстокості щодо неповнолітніх правопорушників, середній рівень комунікативної установки на негативізм у судженнях про інших, схильності до необґрунтованих узагальнень негативних фактів у взаємовідносинах, негативного досвіду спілкування. При цьому у ДІМ всі показники дещо більше, ніж у працівників КМСД.

Подальше дослідження показало, що у ДІМ орієнтація на авторитарність, егоїстичність, ворожість і підозрілість вища, ніж у працівників КМСД. При цьому відмінності між орієнтаціями на ворожість та підозрілість статистично достовірні. Водночас, у працівників КМСД вище рівень орієнтації на поступливість, довірливість, доброзичливість і чуйність. Причинами таких розбіжностей ми бачимо відмінності в умовах і змісті професійної діяльності зазначених категорій працівників міліції щодо неповнолітніх. Якщо в індивідуальних бесідах ДІМ на перше місце у своїй роботі ставлять припинення протиправної діяльності неповнолітніх, то працівники КМСД – профілактику такої діяльності і рецидивів.

Наш висновок певним чином

підтверджується результатами аналізу сформованості актуальних і бажаних соціальних орієнтацій у працівників міліції. Отримані результати свідчать про наявність тенденції, що підтверджується на статичному рівні, до зростання авторитарності і егоїстичності у професійній діяльності ДІМ щодо неповнолітніх правопорушників. Рівень прояву цих орієнтацій у своїй роботі ДІМ хотіли б збільшити щоб краще відповідати образу «ідеального професіонала». Також заслуговує на увагу бажання дільничних інспекторів міліції, які брали участь у дослідженні, знизити рівень прояву соціальної орієнтації на поступливість, довірливість, доброзичливість і чуйність. Водночас позитивно слід оцінити намагання ДІМ знизити у професійній діяльності щодо неповнолітніх правопорушників рівень ворожості і підозрілості. Узагальнюючи результати дослідження соціальних орієнтацій ДІМ та працівників КМСД можна зробити кілька висновків про психологічні особливості їх професійної діяльності щодо неповнолітніх правопорушників. Зміст професійної діяльності ДІМ призводить до формування більш високого, ніж у працівників КМСД рівнів ворожості та підозрілості, що, на нашу думку, вказує на тенденції до професійної деформації.

Виходячи з того, що особливості інтернальності працівників міліції можуть обумовлювати ефективність їхньої професійної діяльності щодо неповнолітніх нами було досліджено локус суб'єктивного контролю ДІМ та працівників КМСД. Певна локалізація рівня суб'єктивного контролю виявляється у певній соціальній екстраверсії працівників міліції, їх соціальній зрілості, незалежності, відчутті поваги до себе. Працівники міліції з високим рівнем суб'єктивного контролю вважають себе рішучими, справедливими, дружелюбними, самостійними, тощо. Особливості рівня суб'єктивного контролю проявляються також через особливості сприйняття соціальних ситуацій та їх учасників. Працівники міліції з високим рівнем суб'єктивного контролю більш активно здобувають необхідну інформацію, краще орієнтуються у професійних ситуаціях, наділяють більшими ступенями свободи поведінку тих, з ким взаємодіють. Науковці вважають високий рівень суб'єктивного контролю професійно-важливою рисою правоохоронця.

Результати порівняльного аналізу рівнів суб'єктивного контролю ДІМ та працівників КМСД свідчать про їх близькість і, водночас,

наявність певних відмінностей. За всіма видами інтернальності показники працівників КМСД вищі за показники ДІМ. Особливо це стосується показників інтернальності у сфері досягнень та інтернальності у сфері міжособистісних стосунків, де відмінності набувають статистично достовірних значень. Отримані дані свідчать, що наша вибірка працівників міліції характеризується інтернальним типом суб'єктивного контролю, бо за всіма 7 шкалами виявлено показники вищі за середній рівень. Загальний показник з інтернальності виступав показником потреби в активності, визначав міру власної ініціативності та самостійності у життєдіяльності, демонстрував, наскільки працівники міліції контролюють своє життя. Дані свідчать, що обом категоріям працівників міліції притаманні достатньо високий рівень активності та відповідальність за своє життя. Результати, отримані за методикою Дж. Роттера дають узагальнену характеристику особистості середньостатистичного працівника міліції, пов'язану з високим рівнем активності, самостійності, відчуттям власної сили, відповідальності за те, що відбувається.

Таким чином, отримані результати дозволяють визначити ще одну психологічну особливість працівників міліції щодо неповнолітніх правопорушників пов'язану з впливом характеру локусу суб'єктивного контролю і характером зв'язку між рівнем їх інтернальності у різних сферах з комунікативними установками. Такою особливістю є інтернальність працівників міліції. Її можна віднести до професійно важливих якостей дільничних інспекторів міліції та працівників кримінальної міліції у справах дітей покликану забезпечити особистісний контроль за ефективністю виконання професійних завдань щодо неповнолітніх правопорушників.

У професійній діяльності працівників міліції щодо неповнолітніх правопорушників виникає значна кількість конфліктних ситуацій. Від того яким чином ці ситуації розв'язуються залежить ефективність дій правоохоронців. Це викликало необхідність дослідити особливості реакції ДІМ та працівників КМСД у конфліктних ситуаціях з неповнолітніми правопорушниками. Отримані дані було проаналізовано у контексті стратегій поведінки у конфлікті. Результати аналізу отриманих даних свідчать, що ДІМ менше, ніж працівники КМСД, схильні визначати прояви фізичної агресії, як конфліктну ситуацію. У працівників КМСД діагностовано середній рівень такої схильності, а у ДІМ - вище за

середній. На практиці це свідчить про більшу готовність працівників КМСД до розв'язання конфлікту шляхом ухилення від нього або досягнення компромісу та більш високу готовність ДІМ пристосовуватися до конфліктної ситуації у професійній діяльності, тобто відповідати на агресію агресією.

На нашу думку, це пов'язано з відмінностями у змісті професійної діяльності ДІМ і працівників КМСД, які пов'язані, перш за все з тим, що професійна діяльність ДІМ спрямована на індивідуально-профілактичну роботу з повнолітніми правопорушниками і часто пов'язана з розв'язанням конфліктних ситуацій пов'язаних з їхніми фізичними агресивними діями щодо правоохоронців та інших осіб. У цьому контексті агресивні дії потребують адекватного реагування та припинення. Водночас працівники КМСД, які частіше беруть участь у розгляді різноманітних конфліктних ситуацій між неповнолітніми, неповнолітніми та їх батьками чи сусідами, розглядають такі конфлікти з точки зору контролюваності, керованості. тобто як нетривалу афективну реакцію неповнолітнього, що потребує урегулювання, а не особистісної протидії.

ДІМ частіше, ніж працівники КМСД, визначають як конфліктну ситуацію пов'язану з проявами вербальної агресії. У ДІМ схильність до такої оцінки представлена на рівні вищому за середній, а у працівників КМСД на рівні нижчому за середній. Це означає, що на практиці ДІМ менше, ніж працівники КМСД прагнуть ухилитися від конфлікту пов'язаного з вербальною агресією, а більше схильються до «примушування».

Виявлені відмінності пов'язані з різним сприйняттям загрози від проявів вербальної агресії для правоохоронця. Так, для ДІМ вербальна агресія може слугувати сигналом для подальшої фізичної агресії. Крім того, вербальна агресія, яка часто пов'язана з вживанням ненормативної лексики, непокою, погрозами, образами та приниженням особистої гідності правоохоронця, може розглядатися як правопорушення. У цьому випадку ДІМ має право і зобов'язаний вживати всіх заходів для припинення порушення правопорядку. Водночас, гостре реагування працівника КМСД на вербальну агресію з боку неповнолітнього, яка може бути викликана не стільки його особистісною позицією, скільки реакцією на вплив різноманітних несприятливих чинників особистого характеру, може призвести до втрати міжособистісного контакту, змінити напрям

спілкування і негативно вплинути на подальші взаємовідносини правоохоронця і неповнолітнього правопорушника. Необхідність встановлювати психологічний контакт з неповнолітніми, створювати атмосферу довіри при спілкуванні, умов для ефективного професійного психологічного впливу на них, більш притаманна працівникам КМСД, ніж ДІМ.

У ДІМ виявлено вищий, порівняно з працівниками КМСД, рівень схильності визначати як конфліктну ситуацію психологічної несумісності з партнером по спілкуванню. На практиці це свідчить про більшу спрямованість ДІМ на «суперництво» у конфліктній взаємодії, в той час як працівникам КМСД більш характерна спрямованість на «співробітництво».

На нашу думку, тут проявляється третій вимір моделі поведінки у конфлікті - цінність міжособистісних відносин. Для працівника КМСД встановлення довготривалих міжособистісних довірливих відносин з неповнолітнім правопорушником є необхідною умовою ефективності його професійної діяльності, запорукою ефективного психологічного впливу на його особистість. Водночас ДІМ має справу з багатьма правопорушниками кримінальної орієнтації, які зловживають спиртними напоями, наркотиками, агресивно ставляться до працівників міліції, часто скоюють дрібні правопорушення. Наділений владними

повноваженнями інспектор може в будь-який момент застосувати їх до таких правопорушників. При цьому на першому плані буде забезпечення правопорядку за рахунок невідворотного покарання правопорушника, цінність взаємовідносин при цьому відходить на другий план.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Таким чином, результати емпіричного дослідження психологічних характеристик професійної діяльності працівників міліції з неповнолітніми правопорушниками, дозволили виявити низку чинників, які знижують результативність їх професійного психологічного впливу на неповнолітніх правопорушників і знижують ефективність роботи з ними. Такими чинниками є: деструктивні установки на приховану жорстокість, схильність до негативних висновків та недостатньо обґрунтованих узагальнень у взаємодії з громадянами, переважання до визначення ситуації взаємодії з неповнолітнім правопорушником як конфліктної у випадках проявів фізичної та вербальної агресії, схильності до використання у конфлікті непродуктивних стратегій, тощо.

Перспективним напрямом розвитку працівників міліції у професії результати емпіричного дослідження дозволяють вважати пошук шляхів поліпшення їх взаємодії з неповнолітніми правопорушниками.

Література

1. Матєюк О. А. Професійний психологічний вплив військового керівника на підлеглих в особливих умовах діяльності / О. А. Матєюк. – Хмельницький : Вид-во Національної академії ДПСУ, 2006. – 347 с.
2. Леонтьєв А. Н. Деятельность. Сознание. Личность / А. Н. Леонтьев. – М. : Политиздат, 1975. – 304 с.
3. Андреева Г. М. Социальная психология : учебник / Г. М. Андреева. – М. : Аспект Пресс, 2008. – 375 с.
4. Мисенко О. В. Психологічні особливості професійної діяльності дільничних інспекторів міліції (на прикладі сприйняття об'єкту професійного інтересу): дис. ... канд. психол. наук : 19.00.06 / Оксана Володимирівна Мисенко. – Х., 2005. – 170 с.
5. Прокопович Е. М. Клинико-психопатологические и социально-психологические корреляты агрессивности у несовершеннолетних правонарушителей: дис. ... канд. мед. наук : 14.01.16 / Евгений Михайлович Прокопович. – Х., 2000. – 157 с.

Titova N., detective WRC Desnyanskyi RU GU MVD in Kyiv

PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF PROFESSIONAL EMPLOYEES OF THE POLICE TO PREVENT JUVENILE ILLEGAL BEHAVIOR

The article presents the results of a study of the psychological characteristics of professional employees of the criminal police for Children and police inspectors, which affect the effectiveness of prevention of unlawful conduct of minors. Identified psychological characteristics and representations of the workers of themselves as subject of activity juvenile offenders, as it is the own subject's communicative behavior in a conflict situation, personal activity and responsibility in interpersonal relationships. Established and analyzed the factors that reduce the effectiveness of the militia of juvenile offenders.

Keywords: professional communication, the conflict behavior, personal activity and responsibility in interpersonal relationships